

To: [5.1.2e] [5.1.2e@minvws.nl]
From: [5.1.2e]
Sent: Sun 8/16/2020 5:03:35 PM
Subject: RE: Antw: observatiestudie mondkapjes & input SG overleg maandag overgedrag in de strijd tegen het coronavirus
Received: Sun 8/16/2020 5:03:35 PM

Hoi,
Ik denk dat [5.1.2e] dat verwacht vanwege de brief over Amsterdam die er dinsdag uitgaat.
Inderdaad goed om het verschil tussen vrijwillig en verplicht scherp te houden
Groet Irene

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>
Datum: zondag 16 aug. 2020 6:55 PM
Aan: [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>
Onderwerp: RE: Antw: observatiestudie mondkapjes & input SG overleg maandag over gedrag in de strijd tegen het coronavirus

Hoi [5.1.2e]

Hoe concludeert [5.1.2e] dat het daar gaat over de maatregelen? Volgens mij wil de Kamer de zorgsalarissen helemaal uitmelken.

Voor je contact met [5.1.2e] Bij de mondkapjes experimenten was er sprake van een verplicht gebruik van mondkapjes.
Conclusies over vrijwillig gebruik slaan daar dus niet op.

Groet,
[5.1.2e]

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>
Datum: zondag 16 aug. 2020 5:57 PM
Aan: [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>
Onderwerp: FW: Antw: observatiestudie mondkapjes & input SG overleg maandag over gedrag in de strijd tegen het coronavirus

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>
Datum: zondag 16 aug. 2020 4:11 PM
Aan: [5.1.2e] <[5.1.2e@rivm.nl]>, [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>, [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>
Kopie: [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>, [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>, CoronaGedragUnit <[5.1.2e@rivm.nl]>, [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>, [5.1.2e] <[5.1.2e@minvws.nl]>
Onderwerp: RE: Antw: observatiestudie mondkapjes & input SG overleg maandag over gedrag in de strijd tegen het coronavirus

HI [5.1.2e]

Dank!
 Woensdag hebben wij een ingelast plenair debat.
 En daar zal het gaan overleg regionale en landelijke maatregelen.
 Bij afwezigheid van [redacted] is het handig als Irene en jij schakelen over wat handig is.
 Publiceren tijdens het debat is niet heel handig. Weet jij hoe laat NSCR publiceert?
 We zullen er sowieso een Q and A op moeten maken.

Groet,
 [redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Verzonden: zaterdag 15 augustus 2020 15:30

Aan: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; CoronaGedragsUnit <[redacted]@rivm.nl>

Onderwerp: Antw: observatiestudie mondkapjes & input SG overleg maandag over gedrag in de strijd tegen het coronavirus

Urgentie: Hoog

NB deze resultaten liggen nu bij onze wetenschappelijke adviesraad om validiteit & betrouwbaarheid te laten checken.
 Idem

Bij onze CIB collega's. Pas bij groen licht zullen we instemmen met openbaar delen van deze resultaten. dus graag nog bezien met een slag om de arm.

Groet, [redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Datum: 14 augustus 2020 om 21:29:13 CEST

Aan: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

CoronaGedragsUnit <[redacted]@rivm.nl>

Onderwerp: observatiestudie mondkapjes & input SG overleg maandag over gedrag in de strijd tegen het coronavirus

Dag [redacted] & [redacted]

1. Het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) heeft met co-financiering van ons een klein onderzoekje gedaan naar effecten van mondkapjesgebruik op risicovol gedrag met behulp van CCTV videobeelden. Hierbij is gekeken hoe mensen mondkapjes gebruiken in settings waar dit op vrijwillige basis gebeurt. En in hoeverre ze bij gebruik van mondkapjes meer of minder afstand houden en meer of minder hun gezicht aanraken. CCTV beelden uit de binnenstad van Amsterdam zijn hiervoor gebruikt van eind mei / begin juni. Vanmiddag hebben we de resultaten ontvangen:

Hoe: 80% gebruikt het mondkapje zoals bedoeld (mond & neus bedekt); 8% bedekt of mond of neus en bij 12% hangt het mondkapje onder de kin, op het voorhoofd of anderszins. Gender en leeftijd spelen hierbij geen rol.

Gezicht aanraken: geen indicatie dat het gezicht en in het bijzonder ogen, neus en mond vaker worden aangeraakt door mensen die een mondkapje dragen, eerder het tegenovergestelde lijkt het geval te zijn, edoch verschillen zijn minimaal.

Afstand houden: geen verschil tussen mensen met en zonder mondkapjes in mate waarin het lukt om 1,5m afstand te houden: niet meer en ook niet minder. Afstand houden wordt vooral beïnvloed door hoe druk het ergens is. Geen verschillen in leeftijd en gender in de mate waarin afstand houden lukt.

Dus geen aanwijzingen uit deze Nederlandse observationele studie dat mensen bij vrijwillig mondkapje gebruik onvoorzichtiger worden in afstand houden en gezicht aanraken. Plus dat grootste deel van de mensen die een mondkapje vrijwillig draagt deze ook op de juiste wijze op het gezicht draagt.

Deze resultaten zullen a.s. woensdag door het NSCR worden gepubliceerd, en naar verwachting ook de pers worden opgepikt. Ook wij zijn voornemens om de resultaten op rivm.nl te publiceren (op de pagina's met resultaten van gedragsonderzoek). Diverse journalisten zijn via NSCR al op de hoogte dat deze studie werd uitgevoerd en hebben

al naar de resultaten gevraagd. Vraag aan jullie – geeft publiceren op woensdag jullie voldoende tijd om bewindspersonen te informeren indien jullie dit nodig achten?

2. Maandagmiddag is er een overleg van de SGs waar zij bijgepraat worden vanuit de departementale BIT team (behavioural insights) en onze gedragsunit. Dit omdat zij aangegeven hebben graag verder te praten over de mogelijkheden om gedragsexpertise te benutten in de strijd tegen het corona-virus #hoedan. Samen met [5.1.2e] [5.1.2e] (DG RIVM) en [5.1.2e] (lid kernteam gedragsunit & lector Hogeschool van A'dam) zal ik hierbij een korte inleiding verzorgen. Bijgaande ppt is nog work in progress – deze lijn al eerder besproken met [5.1.2e] (nieuwe dir Com bij de interdepartementale covid directie) en zij verwerkt het mogelijk ook in de sheets voor de Catshuissessie van a.s. zondag begreep ik van haar. Vanuit VWS nemen ook [5.1.2e] [5.1.2e] en Jilles Fermont deel aan het webex-overleg maandag. Leek me handig dat jullie hier ook van op de hoogte zijn.

Bij vragen hierover of nog extra tips voor maandag- weten jullie me te vinden!

**Met hartelijke groet,
& goed weekend!**

[5.1.2e]

Dr. [5.1.2e] | [5.1.2e]
RIVM Centrum Gezondheid en Maatschappij | Corona Gedragsunit ([5.1.2e] @rivm.nl)
Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven / Postbus 1 (postbak 30) | 3720 BA Bilthoven

T [5.1.2e] | M [5.1.2e] | E [5.1.2e] @rivm.nl | Tw [5.1.2e]

RIVM De zorg voor morgen begint vandaag

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability